

Република Србија

Универзитет у Београду

Факултет политичких наука

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

На седници Наставно-научног већа одржаној 7. јула 2025. године именована је комисија за преглед и оцену докторске дисертације кандидата Немање В. Пурића, под насловом “Нови тип међународних организација: карактеристике непотпуне институционализације и трансформативни процеси” у саставу: проф. др Сања Данковић Степановић, редовна професорка Универзитета у Београду – Факултета политичких наука, проф. др Драган Ђукановић, редовни професор Универзитета у Београду – Факултета политичких наука, проф. др Бојан Милисављевић, редовни професор Универзитета у Београду – Правни факултет. Након прегледа рада, Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета политичких наука Универзитета у Београду

РЕФЕРАТ О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Немања В. Пурић (1994) је докторанд и истраживач-сарадник на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. Докторске академске Међународне и европске студије на Факултету политичких наука уписао је академске 2017/2018. године. Као

стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије од 2018. године ангажован је на пројекту „Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту“ који је реализовао матични факултет. На истом пројекту изабран је за истраживача-приправника 2018. године, а потом и за истраживача-сарадника 2022. године.

Након завршених основних студија међународне политике са просечном оценом 9,46, уписао је два мастер програма на Факултету политичких наука – Међународна политика и Европске студије. Мастер програм Међународна политика завршио је 2018. године са просечном оценом 10 одбранивши мастер тезу „Процедура доношења одлука консензусом у међународним организацијама новог типа – студија случаја Организација за безбедност и сарадњу у Европи, док је Европске студије завршио 2020. године са одбранивши мастер тезу „Процес иступања из Европске уније, случај Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске“. Током докторских студија усавршавао се на летњој школи „NEXTUK“ Универзитета Queen Mary у Лондону (Jean Monnet Centre for Excellence).

Од академске 2017/2018. године колега Пурић је ангажован на извођењу свих предиспитних активности и другим обавезама на предметима Међународне организације и Политика проширења Европске уније на основним академским студијама, као и на предметима Савремене међународне организације, Систем УН и Односи Србије и Европске уније на мастер академским студијама на Факултету политичких наука. У свом раду колега је показао висок ниво професионалности и академског знања, а у студентској анкети за свој рад оцењен је оценом 4,88/5. Такође, колега Пурић је био ангажован као предавач на интердисциплинарном мастер програму Европске политике и управљање кризом на Ректорату Универзитета у Београду.

Области његовог академског интересовања су право међународних организација и политика проширења Европске уније. Кандидат је аутор више радова из наведених области у домаћим и међународним часописима, као и учесник међународних и националних научних конференције. Такође, 2023. Немања Пурић је био коуредник зборника радова „Проширење ЕУ, геополитика и Руско-украјински рат“ са Сабора политиколога, међународне конференције у организацији Факултета политичких наука и Удружења за политичке науке Србије. Међу релевантним објављеним радовима, налазе се:

- Purić, Nemanja. 2025. „Trideset godina od Kopenhagena–Politika proširenja Evropske unije 3.0.“ *Političke perspektive* Vol. 15, no. 1, 163-181. (M24)
- Пурић, Немања. 2025. „Нови план раста за западни Балкан – подстицај проширењу или нова неуспела реформа?“ у Стојчић, Милица и Симић, Саво (ур.) *Перспективе политичких наука у савременом друштву III*, Институт за политичке студије, Београд. 327-345. (M45)
- Mišević, Tanja, and Nemanja Purić. 2024. „Institutional aspects of the withdrawal process from the European Union - Brexit and post-Brexit.“ *Medjunarodni problemi* Vol.76, no. 2 177-200. (M23)
- Пурић, Немања, 2024. „BRICS као геополитички актер – потенцијал за институционални развој“ у Матијевић, Андреа, Спасојевић Ненад (ур.) *Перспективе политичких наука у савременом друштву II*, Институт за политичке студије, Београд, 257-277 (M45)
- Пурић, Немања, 2023. „Украјинска криза и промена перспектива Политике проширења Европске уније“ у Матијевић, Андреа, Спасојевић Ненад (ур.) *Перспективе политичких наука у савременом друштву*, Институт за политичке студије, Београд, 257-277 (M45)
- Stanojević, Ivan, Purić, Nemanja (ur.) 2023. „Proširenje EU, geopolitika i Rusko-ukrajinski rat“, *Zbornik radova sa međunarodne konferencije Sabor politikologa*, Udruženje za političke nauke Srbije i Fakultet političkih nauka, Beograd. (M36)
- Немања. Пурић, Лазаревић, Андријана. 2021. *Приступање Европској унији у време кризе – западни Балкан и неуспела реформа политике проширења*, у Невена Станковић, Драгана Дабић и Горан Бандов (ур.) *Развојни правци Европске уније након пандемије Ковид 19*, Београд: Институт за 5 међународну политику и привреду. 343-360. (M45)
- Пурић. Немања. 2020. „Савремене тенденције у процесу доношења одлука у међународним организацијама: консензус и његова ограничења“ *Политичка ревија*, Институт за политичке студије, Београд, 177-198. (M51)
- Purić. Nemanja. 2020. „Članstvo u Organizaciji severnoatlantskog sporazuma – prečica ka članstvu u Evropskoj uniji?“ у ur. Stefan Surlić (ur) *Saradnja Srbije sa evroatlantskom zajednicom*, Fakultet političkih nauka i Institut za evropske poslove. (M45)

Немања Пурић је током студија био вишегодишњи стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, као и фондације Конрад Аденауер. Поред академског искуства поседује и практично искуство рада у Министарству правде у сектору за међународне пројекте. Колега Пурић је учествовао и на летњој школи на Europäischer Akademie Otzenhausen. Током рада на Факултету политичких наука био је ангажован и на заједничком пројекту дигиталног учења Факултета политичких наука, Универзитета у Готингену и Универзитета Андраши у Будимпешти.

У погледу форме и садржаја, дисертација је урађена у складу са правилима Универзитета у Београду и Факултета политичких наука: А4 формата, фонт Times New Roman, проред 1, маргине 20мм. Дисертација заједно са прилозима и списком коришћене литературе има укупно 253 стране, укључујући и насловне стране, сажетке на енглеском и српском језику, садржај, биографију кандидата као и неопходне потписане изјаве о ауторству, о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјава о коришћењу. Основни текст дисертације са списком коришћене литературе има 234 стране. Приложени списак коришћене литературе укључује монографије, научне чланке, докторске дисертације, примарне изворе и изворе са интернета.

Дисертација кандидата се састоји из седам поглавља: увода, пет тематских целина и закључка. Поглавља су представљена према следећем распореду: Увод (поглавље 1); Проблем дефинисања међународних организација (поглавље 2); Историјски развој међународних организација и криза међународног организовања (поглавље 3); Нови тип међународних организација - институционализација неформалних облика организовања (поглавље 4); Институционализација међународних организација новог типа – студије случаја (поглавље 5); Институционализација регионалних иницијатива у процесу приступања Европској унији (поглавље 6); Закључак (поглавље 7).

2. Предмет и циљ дисертације

Предмет докторске дисертације представљају међународне организације новог типа. Кандидат тим термином означава савремену тенденцију у међународном организовању према којој државе које учествују у неформалним облицима организовања у одређеном броју случајева институционализују своје сарадње, дајући им том приликом особине типичних међународних организација. Пре анализе квантитативних и квалитативних особина таквих ентитета, Немања Пурић је у свом истраживању кандидовао неколико проблемских питања међународног институционалног права чије теоријске расправе доприносе потенцијалу да се међународне организације новог типа адекватно сместе у постојеће теоријске матрице.

Као базични проблем међународног институционалног права идентификује се немогућност креирања адекватне дефиниције појма међународна организација која би обухватила све постојеће међународне владине организације, позивајући се том приликом на релевантне ауторе попут Јана Клаберса (Klabbers 2002.), Шермерса и Блокера (Schermers, Blokker 2003.) и Ен Питерс (Peters 2022.). Након детаљне анализе темељног проблема креирања инклузивне дефиниције кроз идентификацију конститутивних елемената појма, кандидат анализира савремене приступе дефинисању које користе приступ „концептуализације међународних организација“, предвођени теоријским разматрањима Лоренца Гаспарија (Gasbarrì, 2021.). Према речима кандидата, уважавање савремених приступа дефинисању међународних организација пружа му могућност да створи адекватну основу за креирање сопствене дефиниције међународних организација новог типа као нове категорије са сопственим особености, при чему те институционалне особености неће дисквалификовати ентитете приликом њиховог одређивања као међународних организација, што би био случај са традиционалним конзервативним приступима селектовања организација.

Други базичан проблем дисциплине идентификован у раду, а који утиче на мотивацију држава за окретање алтернативним видовима сарадње, јесте проблем животног циклуса међународних организација. Кандидат Пурић проучава теоријске концепте и квантитативна истраживања који праве дистинкцију између тезе да се ради о линеарном циклусу чије су фазе равномерно распоређене и праксе међународних организација чије истраживање доказује да исходи развоја међународне организације могу бити различити. (Dijkstra, 2019; Strange; 1998; Gray, 2020.). Према аутору дисертације резултати различитих истраживања омогућавају објашњење на који начин различити исходи животног циклуса међународних организација појединачно и

кумулятивно утичу на мотивацију држава да их креирају и учествују у раду али и окрећу алтернативама у виду неформалних облика организовања.

Након расправе о овим, теоријским и практичним проблемима функционисања, кандидат се окреће меритуму свог истраживања – међународним организацијама новог типа. Прелиминарно је уочено постојање делимично или потпуно институционализованих ентитета који имају кључне особине међународних организација а који су нужно настали из неформалних облика организовања. У намери да детаљно испита ову, нову праксу креирања организација кроз давање институционалног оквира неформалним видовима међудржавног повезивања кандидат је кренуо од кључног истраживачког питања: Које су институционалне карактеристике међународних организација тог новог типа? Поред овог, истраживање се базира и на следећим истраживачким питањима:

- Који су основни разлози кризе међународног организовања?
- Какве алтернативе нуде неформални облици организовања?
- На који начин настају међународне организације новог типа?
- На који начин их можемо сместити у систем класификације међународних организација?
- Да ли се међународне организације новог типа могу концептуално уклопити у савремене теоријске оквире дефиниције међународних организација?
- Да ли квантитативни резултати истраживања указују на законитости у њиховом креирању као и на релевантност у свету међународног организовања?
- У ком тренутку институционализације неформални облик организовања можемо сматрати међународном организацијом новог типа?

3. Хипотетички оквир истраживања

Кроз призму истраживачких питања Немања Пурић креира хипотетички оквир свог истраживања. Основном и системом посебних и појединачних хипотеза, Немања Пурић тестира свој основни предмет истраживања, међународне организације новог типа,

њихове особине, интеракцију са државама и другим ентитетима међународног организовања, као и детерминантне међународних односа које утичу на њихову појаву али и законитости у њиховом креирању. Основна хипотеза гласи: **Међународне организације новог типа представљају нову врсту међународних организација насталих инситуционализацијом различитих облика међународног организовања. Иновативан начин институционализације пружа им особености у функционисању које им омогућавају да превазиђу недостатке типичних међународних организација и да пронађу сопствени *modus operandi*.**

Прва посебна хипотеза

Криза међународног организовања настала је као последица замора постојања великог броја међународних организација и, последично, њиховог стања хибернације. Велики број неактивних међународних организација које не испуњавају циљеве постављење у оснивачким уговорима демотивисао је државе да стварају нове међународне организације.

Прва појединачна хипотеза

Државе чланице али и особље међународних организација имају сопствене интересе у одржавању међународних организација у животу. Нестанак међународне организације значи неуспех идеје о међународном организовању у датој области, а немогућност спровођења циљева не значи трајно одсуство потребе за датом међународном организацијом.

Друга појединачна хипотеза

Појава међународних организација новог типа унела је додатне изазове у напорима да се створи кохерентна и инклузивна дефиниција међународних организација са општеприхваћеним контститутивним елементима.

Трећа појединачна хипотеза

Нови правци развоја савремених међународних организација намећу потребу за променом приступа у дефинисању организација. Нови приступ захтева напуштање концепта конститутивних елемената и окретање интеракцији држава и организација, односно пракси организације која производи последице по државе чланице.

Друга посебна хипотеза

Међународне организације новог типа нису нова врста међународног организовања вишег степена институционалног развоја од неформалних облика организовања, већ су врста међународне организације способна да произведе дуални правни систем, а последично и да од стране држава чланица буде третирана као међународна организација.

Прва појединачна хипотеза

Институционалне особености међународних организација новог типа, начин њиховог настанка и њихов значај намећу потребу креирања новог оквира класификације и њихово промовисање као нове врсте међународних организација.

Трећа посебна хипотеза

Изостанак потпуне институционализације међународних организација новог типа има утицај на правни статус организације, њено деловање, правила процедуре и степен обавезности одлука као најважније активности једне међународне организације.

Прва појединачна хипотеза

Правила процедуре и начини доношења одлука које су креиране и промовисане од стране међународних организација новог типа вуку корене из неформалних облика организовања и модификована су у мери у којој задржавају ефикасност неформалних облика организовања.

Друга појединачна хипотеза

Први кораци институционализације подразумевају креирање секретаријата и оснивачког уговора. Та два елемента чине велики квантитативни скок у ефикасности ентитета који се трансформишу у међународне организације новог типа.

Четврта посебна хипотеза

Динамика трансформативних процеса унутар међународних организација новог типа детерминисана је потребама држава учесница. Одлука о потпуној односно делимичној институционализацији производ је cost/benefit анализе држава о повећању ефикасности сарадње уз задржавање функционалних аспеката неформалног облика организовања.

Прва појединачна хипотеза

Одлука држава да креирају секретаријат као први корак институционализације сарадње у корелацији је са хоризонталним ширењем неформалног облика организовања, односно са повећањем броја држава учесница.

Друга појединачна хипотеза

Временски оквир сарадње у оквиру неформалног облика организовања и тренутак одлуке држава да крену у процес институционализације производ је спољних фактора међународних односа, али и унутрашње динамике односа држава учесница.

Трећа појединачна хипотеза

Увођење новог начина креирања међународне организације и историјатом деловања у капацитету неформалног облика организовања намеће потребу за креирањем новог теоријског оквира о животном циклусу међународних организација који би обухватио и „проширени животни циклус“ међународних организација новог типа.

Пета посебна хипотеза

Креирање Конференције о безбедности и сарадњи у Европи и Општег споразума о царинама и трговини, њихова трансформација у Организацију за безбедност и сарадњу у Европи и Светску трговинску организацију, као и њихов институционални дизајн

историјски су детерминисани. Историјске околности креирале су званичне али у исто време и низ незваничних институција у циљу испуњавања циљева оба ентитета.

Прва појединачна хипотеза

Брза и потпуна институционализација Светске трговинске организације била је могућа због, у поређењу са савременим међународним организацијама, ниског демократског капацитета њених органа.

Друга појединачна хипотеза

Природа и место Организације за безбедност и сарадњу у Европи у европској безбедносној архитектури, као и међусобни односи држава учесница условили су немогућност потпуне институционализације. Додатно, процедуре одлучивања настале као последица природе њених одлука смањиле су њену могућност ефикасног деловања.

Шеста посебна хипотеза

Учешће међународних организација новог типа у ширем систему међународног организовања може додатно детерминисати могућност њене потпуне институционализације.

Прва појединачна хипотеза

Потенцијална потпуна трансформација Регионалног савета за сарадњу значи и квалитативни скок у Политици проширења Европске уније и детерминише њену динамику у региону западног Балкана.

4. Кратак опис садржава дисертације

Структура докторске дисертације “Нови тип међународних организација: карактеристике непотпуне институционализације и трансформативни процеси” састоји се од укупно осам тематских целина; Увода, шест поглавља и закључка, док се на крају налази списак литературе подељен на примарне и секундарне изворе.

У уводном поглављу кандидат Пурић представља предмет и циљ истраживања, научну и друштвену релевантност истраживања као и хипотетички оквир на којем се само истраживање базира. Такође, наглашено је да се као основни приступ истраживању користи историјски институционализам који представља форму новог институционализма. Аргументоване су предности приступа и његова релевантност за тему, а кандидат се у самом раду конзистентно придржава основних принципа овог приступа. На крају, постављен је и јасан методолошки оквир истраживања.

Друго поглавље, *Проблем дефинисања међународних* примарно анализира питање различитих приступа дефинисању појма међународна организација. Прави се дистинкција између теоријских и практичних напора да се креира свеобухватна дефиниција. Прво се приступа излагању и анализи активности Уједињених нација, односно Комисије за међународно право да креирају адекватну дефиницију. Како се њихов приступ разликује од напора аутора да одговоре на овај, базичан проблем, кандидат представља сам поступак Комисије као и ставове држава чији су представници учествовали у овим напорима. У другом делу представљени су релевантни аутори и њихови напори да креирају кохерентан систем конститутивних елемената као критеријума за „тест“ међународних организација. Циљ овог дела рада је да се различити аутори доведу у међусобну интеракцију која ће резултирати селекцијом есенцијалних елемената дефиниције. Затим се у циљу академске критике приступа креирања конститутивних елемената анализира сваки појединачно уз навођење изузетака ентитета који не поседују неке од наведених елемената али се у литератури и пракси третирају као типичне међународне организације. Кандидат финално представља нови приступ дефинисању организације из аргументацију која наглашава предности овог, иновираниог приступа.

У трећем поглављу, *Историјски развој међународних организација и криза међународног организовања*, нуди се кратак историјски преглед развоја међународних организација и њиховог односа са другим формама међународног организовања уз наглашавање најважнијих историјских тренутака који су утицали на развој

идеалтипског дизајна међународних организација. Истраживање затим фокусира на стање међународног организовања, односно проблем животног циклуса међународних организација. Кроз представљање и анализу резултата квантитативних истраживања релевантних аутора о динамици развоја међународних организација и динамике раста њиховог броја, кандидат доводи у корелацију достизање платоа квантитативног развоја организација са истовременим растом нових неформалних облика организовања. У том духу на крају поглавља су изнети закључци о стању међународног организовања и савремених тенденција који се крећу ка убрзаном развоју неформалних облика организовања.

Четврто поглавље, *Нови тип међународних организација – институционализација неформалних облика организовања* фокусира се на меритум рада – међународне организације новог типа. Након дефинисања неформалних облика организовања и анализе динамике њиховог функционисања, кандидат Пурић у прелиминарној фази квантитативног истраживања указује на тенденцију институционализације неформалних облика организовања. У циљу испитивања законитости њихове институционализације спроведена је квантитативна анализа на узорку од 123 неформална облика организовања. У истраживању су ентитети подељени према области деловања, а затим су испитивани различити институционални елементи делимичне или потпуне трансформације у међународне организације новог типа као и временска димензија трансформација. То подразумева идентификацију постојања извесног степена институционализације, годину почетка процеса трансформације као и тренутни статус. Немања Пурић затим нуди детаљно објашњење резултата истраживања у којима испитује законитости према области деловања. Такође, нуди се и објашњење резултата који указују на временске законитости трансформације које је према запажању у корелацији са хоризонталним ширењем неформалног облика организовања, односно повећањем броја држава које учествују у процесу. Након анализе резултата истраживања кандидат нуди своју дефиницију међународних организација новог типа као и детаљно објашњење начина трансформације и особина које трансформисани ентитети задржавају из прве фазе свог постојања пре свега у погледу начина одлучивања. На крају поглавља кандидат представља постојећи класификациони оквир међународних организација, смешта међународне организације новог типа, али и успоставља нову класификацију према начину успостављања међународних организација.

Пето поглавље, *Институционализација међународних организација новог типа – студије случаја* обухвата три студије случаја, сарадњу Русије, Индије, Кине Бразила и Јужноафричке Републике - BRICS, Организацију за безбедност и сарадњу у Европи (ОЕБС/OSCE) и Светску трговинску организацију (СТО). На самом почетку изнети су аргументи за селекцију студија случаја. Фокус овог дела истраживања је на различитим степенима институционализације на којим се налази свака од наведених студија случаја, као и особеностима функционисања који су детерминисали њихову институционализацију. BRICS, који се у овом тренутку и даље налази у статусу неформалног облика организовања, према виђењу кандидата започиње своју припремну фазу институционализације која је детерминисана ширењем броја држава које учествују, што представља материјализацију тезе да су институционализација и ширење броја држава у корелацији у пракси. У другом делу поглавља пажња је посвећена ОЕБС-у, најпознатијем ентитету у процесу институционализације према оцени кандидата Пурића. У анализи се детаљно истражују легалистички аспекти развоја током деведесетих година XX века, као и аргументација држава учесница о различитим приступима финалних корака конституисања ОЕБС-а као типичне међународне организације. Додатно, представљене су теоријске анализе последица функционисања ОЕБС-а као делимично институционализоване организације новог типа у продуженом временском периоду. У последњем, трећем делу поглавља, пажња је посвећена историјском неуспеху конституисања Међународне трговинске организације, разлозима због којих државе нису ратификовале Повељу из Хаване која представља оснивачки уговор ове организације а затим и функционисању Генералног споразума о царинама и трговини (ГАТТ) као привременог механизма који уређује правила међународне трговине. Разумно, фокус истраживања се помера на трансформацију ГАТТ-а, конституисање Светске трговинске организације као и њен институционални дизајн. Још једном, кандидат наглашава да изабрани приступ истраживању омогућава анализу свих фаза трансформације неформалних облика организовања у међународне организације, као и односе држава у самом процесу који га снажно детерминишу.

Шесто поглавље, *Институционализација регионалних иницијатива у процесу приступања Европској унији*, посвећено је четвртој студији случаја, Регионалном савету за сарадњу. У истраживању се аргументује да је је разлог због којег је студија случаја тематски одвојена од претходне три увођење додатне детерминантне –

креирања неформалних облика организовања регионалног типа у циљу приступања Европској унији. У првом делу се анализира развој и пракса сарадње Вишеградске групе која је била основа за креирање нових облика сарадње на западном Балкану. Немања Пурић детаљно анализира развој Вишеградске групе и Вишеградског фонда као јединог институционализованог ентитета уз финалну оцену о месту на спектру међународног организовања. Након постављене основе за поређење, у наставку се анализира Процес стабилизације и придруживања који је Европска унија креирала за регион западног Балкана, а затим и детаљан развој од Пакта стабилности у Југоисточној Европи до Регионалног савета за сарадњу. У финалним разматрањима посебна пажња је посвећена Европској унији и њеној улози у подстицању делимичне институционализације у циљу ефикаснијег деловања, али и као ограничавајућег фактора у идеји трансформације до статуса типичне међународне организације.

У закључним разматрањима представљени су најзначајнији налази докторске дисертације. Кандидат се определио за приступ у којем кроз сумирање резултата истраживања даје преглед хипотеза које су постављене на почетку истраживања. У закључку се констатује да међународне организације новог типа представљају савремену тенденцију међународног организовања која одговара на потребе држава за флексибилнијим степеном сарадње уз задржавање традиционалних особина типичних међународних организација. Такође, кандидат још једном сумира резултате оригиналног квантитативног истраживања којима се утврђује постојање законитости у животном циклусу међународних организација новог типа.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Литератури домаће академске заједнице недостајала је ова врста истраживања. Научни допринос дисертације огледа се у неколико различитих димензија. Кандидат уноси иновативан приступ истраживању комбинујући квантитативне и квалитативне методе истраживања по угледу на савремене тенденције у истраживањима. Такав, комбинован приступ представља велику вредност за домаћу научну литературу. Кандидат Пурић је

у истраживању показао амбицију да на научним методама систематизује и опише савремену појаву у међународном организовању. Посебан допринос лежи у приступу у ком кандидат комбинује два правца истраживања међународних организација: кроз теорије међународних односа и теорије међународног права. Таквим приступом могуће је анализирати међународне организације новог типа као актере у међународним односима, али и правила њиховог функционисања која у значајној мери утичу на исходе сарадње.

Како се у истраживању наглашава, институционализација неформалних облика организовања идентификована је у постојећој литератури, али се такви случајеви кроз призму међународног институционалног права посматрају као аномалија, изузетак од правила који у овом тренутку још увек не руши постојеће обрасце. У свом истраживању кандидат показује да ова тенденција има своје законитости чија систематизација даје допринос дисциплини, а самој појави која је у основи продукт праксе сарадње држава даје и теоријски основ.

У погледу дефинисања међународних организација, Немања Пурић даје допринос у систематизацији постојеће литературе која адресира истражује проблеме традиционалног приступа и увођењу савремених приступа у домаћу литературу. Такође, питање неформалних облика организовања у домаћој литератури је анализирано искључиво кроз дисциплину међународних односа, што подразумева испитивање улоге неформалних облика организовања као форума за промовисање интереса држава. Са друге стране, правила функционисања овог типа међународног организовања потпуно су занемарена, а ово истраживање нуди детаљну анализу начина на који правила сарадње утичу на понашање држава, као и објашњење раста популарности ових ентитета у XXI веку.

Највећи допринос истраживања лежи у оригиналном квантитативном истраживању које доказује да се ради о релевантној појави која заслужује академску пажњу. Кандидат користи релевантан узорак правилно примењујући методолошки поступак. Такав приступ омогућио је доказивање постављених хипотеза о заједничким особина ентитета трансформисаних из неформалних облика организовања. Комбиновањем квантитативног истраживања као доказа постојања тенденција, а затим и квалитативне анализе кроз методу анализе садржава докумената што представља традиционални приступ међународног институционалног права, кандидат је креирао позицију у којој је

у могућности да пружи оригиналну дефиницију међународних организација новог типа које не представљају искључиво „аномалију“ како су до сада представљани.

Кроз студије случаја које је су представљене, кандидат је дао допринос у погледу анализе њихових институционалних аспеката, који до сада нису били непознати, али су овом приликом контекстуализовани. На овај начин, пракса њиховог животног циклуса објашњена је као нова врста динамике у савременом међународном организовању, која има значајне последице по њихов тренутни институционални дизајн. У постојећој литератури такав дизајн у највећем броју случајева упоређиван је са идеалтипским, а ово истраживање њихове особености објашњава као производ начина на који су креирани, а који се разликује од традиционалног начина настанка међународних организација. Посебан допринос се огледа у новом приступу проучавању регионалних иницијатива које су настале у циљу приступања Европској унији. Те иницијативе су у постојећој литератури анализирани у светлу политичких односа држава учесница, политике проширења Европске уније као и мировних студија у светлу изградње постконфликтног друштва. Кандидат Пурић са друге стране нуди анализу њиховог институционалног развоја под утицајем Европске уније, што даје допринос постојећем мултидисциплинарном истраживању регионалне сарадње на западном Балкану.

6. Закључак

Комисија констатује да дисертација **„Нови тип међународних организација: карактеристике непотпуне институционализације и трансформативни процеси“** кандидата **Немање В. Пурића** испуњава све формалне захтеве за одбрану. Дисертација према оцени комисије представља оригинално научно дело, методолошки доследно, аналитично и логички кохерентно.

Дисертација доноси оригинално истраживање у подручје међународног институционалног права које је релевантно за истраживање међународних владиних организација и постојећу литературу, али и за домаћу научну заједницу. Имајући у виду да Република Србија учествује у свим регионалним иницијативама у процесу

приступања Европској унији, да је учесница ОЕБС-а, да преговара чланство у Светској трговинској организација, али и да има интензивне политичке односе са учесницама BRICS-а, анализа институционалне природе сваке од студија случаја од великог је значаја за научну заједницу али и политичке актере. Немања Пурић је према оцени комисије успео да пружи оригинални научни допринос систематизујући праксу ентитета међународног организовања великог обима. У свом истраживачком поступку кандидат је успео да избегне логичке грешке, што даје чврсту основу за даљу анализу и праћење развоја новог типа међународних организација у будућности.

На основу увида у дисертацију и осталих неопходних услова, Комисија сматра да су се стекли услови за јавну одбрану докторске дисертације **Немање В. Пурића „Нови тип међународних организација: карактеристике непотпуне институционализације и трансформативни процеси“** предлаже Наставно-научном већу Факултета политичких наука, Универзитета у Београду, да усвоји овај реферат и омогући кандидату јавну одбрану рада.

Комисија:

Проф. др Сања Данковић Степановић, Универзитет у Београду, Факултет политичких наука

Проф. др Бојан Миљисављевић, Универзитет у Београду, Правни факултет

Проф. др Драган Ђукановић, Универзитет у Београду, Факултет политичких наука

Београд, 19. август 2025. године